

Justičná akadémia Slovenskej republiky

ROZHODOVACIE PROBLÉMY V DEDIČSKOM KONANÍ

JUDr. Miriam Imrich BREZNOŠČÁKOVÁ, PhD.
NOTÁR a mediátor

Externý člen pedagogického zboru Justičnej akadémie SR
Člen Vzdelávacej komisie Notárskej komory SR
Člen medzinárodnej skupiny Prezídia NK SR

Detašované pracovisko Justičnej akadémie SR,
Omšenie č. 820, 914 43 Omšenie,
16. mája 2017

PÔSOBNOSŤ PRÁVNÝCH NORIEM V KOD

Procesná norma do 30.6.2016	Procesná norma od 01.07.2016
<p>Zák. č. 99/1963 v znení 267/2016 Z.z. § 396 (1) CMP Konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. (2) Rozvrh práce vydaný podľa doterajších predpisov predsedom krajského súdu na návrh Notárskej komory Slovenskej republiky, podľa ktorého sú poverovaní notári úkonmi v konaní o dedičstve, sa použije do 31.12.2016.</p>	<p>§397 Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júla 2016. (podobne v §474 csp) Ostatné konania: § 395 (1) Ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. (2) Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. (podobne v §470CSP)</p>
<p style="text-align: center;">Vyhl. MS SR 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku - § 374 ods. 1OSP-splnomocňujúce ust.</p> <p style="text-align: center;">Kolízna norma do 17.8.2015</p>	<p style="text-align: center;">Novela vyhl. MS SR č. 206/2016 Z.z. -Čl. II Táto vyhl. nadobúda účinnosť 1. júla 2016...Novela 8/2017 od 1.2.2017 Z o E-governmente 305/2013 (zaručená konverzia) Kolízna norma od 17.8.2015</p>
<p style="text-align: center;">Zák. č. 97/1963 Zb. ZMPS +MZ do 17.8.2015</p>	<p style="text-align: center;">Nariadenie EÚ 650/2012 Po poruč. zomretých od 17.8.2015 Čl. 14, čl. 15, čl. 17</p>

VZŤAH OSOB. ČASŤ CMP → VŠEOB. ČASŤ CMP → CSP

- §1 taxatívna výlučná právomoc súdov v mimosporovej agende – **Osobitná časť CMP §158-§219**

1.sa použije na tie konania, ktoré sú tam výslovne upravené +
2. Použitím analógie sa použije CMP aj na tie konania, ktoré tu výslovne upravené nie sú, ale vykazujú prvky konania upraveného v CMP (napr. §214 CMP)

- ak nemám úpravu alebo neúplnú, mám subsidiaritu vo **všeobecnej časti CMP 1.-3.hlava, §1-§86**
- ◉ §2 všeobecná subsidiarita CSP ods. 1 „na konania podľa CMP sa použijú ustanovenia **CSP, ak CMP neurčuje inak**“

Lex generalis CSP ↔ CMP lex specialis

❖ ak CMP neupravuje vôbec v **základných** ustanoveniach CMP-1. hlava 1.časti :
→ **Použije sa len CSP, lebo CMP vôbec neupravuje**

❖ ak CMP nevylučuje úpravu CSP+CMP obsahuje len odlišnosti v **niektorých** ustanoveniach v CMP → **Použije sa CSP len popri CMP**

názov „niektoré ust.“ a niektoré ust. sa opakujú aj v CSP aj v CMP na zvýraznenie dôležitosti

❖ ak CMP vylučuje úpravu CSP → **Použije sa len CMP**, lebo v CSP vôbec nie, úprava CMP je odlišná alebo CMP vylučuje ust. CSP - napr. §11, §14, §34, §41, §46, §57CMP..,

§2 ods. 2 žaloba návrh, strana účastník, spor vec

POVERENIE NOTÁRA - SÚDNY KOMISÁR

- ◉ §16 V prípadoch ustanovených týmto zákonom: **Konanie o dedičstve** *súd poverí notára, aby ako súdny komisár konal a rozhodoval* (delegovanie decíznej právomoci) *v určitej veci* (v konkrétnom konaní) -§161 ODS. 1 **V KONANÍ O DEDIČSTVE** *súd poverí notára..*

§34 CMP - §98 CSP o zázname procesných úkonov techn. zariadením a neverejných úkonov §191 ods. 2 CMP v §33 ods. 1 CMP- sa nepoužije

- ◉ § 16 ods. 2 Rozhodnutia vydané notárom a úkony vykonané notárom na základe poverenia sú **rozhodnutiami a úkonmi súdu 1. inštancie...**

§17 Poverenie nie je súdnym rozhodnutím a účinné **oznámením**

- ◉ §§18, 19, Odňatie kvôli priedňhom a vylúčenie podľa CSP-rozhoduje súd 1. inštancie
- ◉ §20, 21 nové poverenie pre notára vylúčeného - zástupca alebo náhradník
- ◉ §22 úkony Notárskeho kandidáta sa považujú za úkony notára,
- ◉ **Notár sa považuje za súd aj v cezhraničných dedičstvách - Čl. 2 a 3 ods. 2i)Nariadenia – hoci nie je justičným orgánom**

Niektoré ust. o úkonoch súdu 1. inštancie : rozlišuje súd 1. inštancie OS a súd poverený notár *..

§ 161 ods. 2 Poverenie sa nevzťahuje:

- ◉ a) rozhodnutie **o začatí** dedičského konania,
- ◉ b) žiadosť o poskytnutie **právnej pomoci v cudzine**, ak z osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vyplýva, že o poskytnutie právnej pomoci môže požiadať výlučne súd, Nariadenie Rady (ES) č. **1206/2001** o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach : priame zasielanie dožiadaní medzi súdmi a priame vykonanie dôkazu dožadujúcim súdom + **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) Č. 1393/2007** o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch („doručovanie písomností“) -§49 SPRAV.
- ◉ c) rozhodnutie **o vylúčení notára** a jeho zamestnancov,
- ◉ d) rozhodnutie **o zrušení** rozhodnutia o dedičstve, ak sa dodatočne zistí, že porúčiteľ žije, alebo ak bolo zrušené jeho vyhlásenie za mŕtveho

§162 *Súd poveruje notárov so sídlom vo svojom obvode rovnomerne podľa rozvrhu práce, ktorý na návrh Notárskej komory Slovenskej republiky vydá predseda **okresného** súdu na každý kalendárny rok.*

MERITÓRNE A PROCESNÉ UZNESENIA V KONANÍ O DEDIČSTVE

Jedno uznesenie môže obsahovať výroky procesného aj meritórneho rozhodnutia...rôzna vykonateľnosť

§45CMP...MERITÓRNE uznesenie sa doručuje do VR..-

špec. §163 CMP súd rozhoduje uznesením k všeob. úprave § 39 ODS. 2 CMP ustanovuje, kedy súd rozhoduje vo veci samej uznesením

§164 CMP... Okrem všeob. náležitostí v § 220 alebo v §236 CSP označenie poverujúceho súdu a notára, podpis a pečiatka

PROCESNÉ UZNESENIA - KONANIE KONČÍ, ZASTAVUJE, UPRAVUJE KONANIE - SUBS. ÚPRAVA V §234 CSP - UST. O UZNESENÍ A +§60 - 61Sprav :

- §234 CSP Súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej--vylúčené použitie...úprava obsahu, vlastností a náležitostí uznesenia v CMP len
- §234 ods. 2 ak nie je ďalej inak (§235-§238-špec. úprava), použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku
- §235 ods. 1- uznesenie sa vyhlási verejne, ak bolo vydané na pojednávaní alebo pri inom úkone (nemožno §219CSP)
- §235 ods. 2 .. sa vyhotoví písomne a doručí sa, ak je proti nemu prípustné odvolanie (voči všetkým...), ukladá povinnosť
- §236 v písomnom vyhotovení sa uvedie označenie súdu, strán a ich zástupcov, prejednávaneho sporu, výrok, stručné odôvodnenie, poučenie o odvolaní, deň a miesto vydania
- §238 ods. 1 doručené uznesenie, ktoré nemožno napadnúť odvolaním je právoplatné-ods. 2 - Ak proti uzneseniu nemožno podať odvolanie je právoplatné doručením ..v KoD len pokiaľ sa po náležitom poučení po vyhlásení uznesenia vzdajú všetci účastníci práva na odvolanie, lebo voči všetkým možno podať odvolanie
- §238 ods. 3 Ak uznesenie ukladá povinnosť plniť, lehota na plnenie začína plynúť od doručenia uznesenia, jej uplynutím je uznesenie vykonateľné...ak neukladá...je nim subjekt viazaný doručením...ak v uznesení nie je iný začiatok lehoty

MERITÓRNE UZNESNIA -KONANIE KONČÍ A ROZHODUJE V MERITE -SUBS. ÚPRAVA V §212 - 232 CSP - UST. O ROZSUDKU A +§58-59 + 61Sprav :

§220 - obsahové náležitosti -len primerane-súd, sudca (notár), presné strany a ich zástupcov, spor, výrok, odôvodnenie, poučenie o odvolaní na ktorý súd a náležitosti, o možnosti exekúcie, deň a miesto vyhlásenia , ods. 2 - odôvodnenie

§221 - **nemusí obsahovať odôvodnenie**, ak a) je vyhlásený za prítomnosti všetkých strán a zástupcov, ktorí sa vzdajú práva na odvolanie alebo b) to ustanovuje CSP

§222 - podpisuje sudca, notár

§223 - doručuje sa do VR

§224 - oprava chýb v písaní, počítaní a iné zrejmé nesprávnosti +§58 Sprav.

§226 - právoplatnosť-def.

§227 ods. 1 doručený rozsudok, ktorý nemožno napadnúť odvolaním je právoplatný, ods. 2Ak proti rozsudku nemožno podať odvolanie je právoplatný doručením..v KoD len pokiaľ sa po náležitom poučení po vyhlásení uznesenia vzdajú všetci účastníci práva na odvolanie

§230 res iudicata

§232 - vykonateľnosť - def. vlastnosť SR ukladajúca povinnosť plniť, ods. 2 - ak je uložená povinnosť plniť, je vykonateľný márnym uplynutím, ods.3 lehota na plnenie je **3 dni a plynie od právoplatnosti, môže aj dlhšiu lehotu**

PRÁVOMOC A PRÍSLUŠNOSŤ V KONANÍ O DEDIČSTVE

CMP Neupravuje právomoc – §2 CSP, jej skúmanie - lex generalis §9 CSP „ak vec nepatrí do právomoci súdu SR, **súd konanie bezodkladne zastaví**“. Podmienka konania §161 CSP, jej nedostatok je neodstrániteľný, vždy konanie zastaví §9CSP, v ktoromkoľvek štádiu

V konaní s cudzím prvkom vyplýva z kolíznej normy – MZ, ZMPS alebo Nariadenie +§213 CMP

Neupravuje vecnú príslušnosť- lex generalis §12 CSP „na konanie v 1. inštancii je príslušný OS“

Upravuje funkčnú príslušnosť v §73 ods. 1 CMP ako lex specialis (§34CSP – o odvolaní rozhoduje KS, ak tento zákon neustanovuje inak – CMP ustanovuje inak)

§3 CMP upravuje Miestnu príslušnosť– ods. 1 **súd, o ktorom to ustanoví zákon, výlučná**,

DED. KONANIE - §158 *Na konanie o dedičstve je miestne príslušný súd, v ktorého obvode*

I. mal poručiteľ v čase smrti a) adresa TP, b) majetok, c) kde zomrel

Zákon o registri obyvateľov SR §2 ods. 2 Pobytom na účely evidencie pobytu občanov sa rozumie trvalý pobyt a prechodný pobyt, §3Trvalý pobyt je údaj o pobyte na území Slovenska, ktorý slúži na účely evidencie obyvateľstva. Adresa trvalého pobytu je miestom stáleho bydliska. Trvalý pobyt môže mať v SR evidovaný v tom istom čase iba jeden - EVO

II. § 159 - Na dodatočné konanie o dedičstve je miestne príslušný súd, na ktorom bolo konanie o dedičstve skončené- §203,208,187,188

*III. § 160 ods. 1- Ak je v súvislosti s konaním o dedičstve potrebné schváliť právny úkon maloletého dediča súdom, je na schválenie právneho úkonu **príslušný súd konajúci o dedičstve** – výnimka z §112 a 111 písm. i.,j. CMP .*

*Ods. 2 **Ak je maloletý dedič účastníkom dohody podliehajúcej schváleniu súdom, môže rozhodnúť súd o schválení právneho úkonu maloletého dediča a o schválení dohody **jedným uznesením****. Ods. 3 - Aj na dediča, ktorý **nemá plnú spôs. na PÚ***

§9OZ ale §9CMP,§27OZ–ods. 1ZZ al. ods. 2 opatrovník rovnako ako §68CSP a §28OZ, ak §30OZ ust. kolízneho opatrovníka u mal. Aj podľa §31 (§60)ZoR -§69CSP ako procesného opatrovníka podľa §69 a nasl. CSP.

Maloletý s OP v cudzine - Podľa čl. 12 ods. 3 Nariadenia EÚ č. 2201/2003 Brusel II.a – môže ded. súd založiť právomoc na schválenie úkonu maloletého s obvyklým pobytom v cudzine len ak väzba na tento štát SR - dieťa má ŠO SR alebo rodič má OP v SR (napr. poruč.) + v najlepšom v záujme dieťaťa+ všetci účastníci výslovne prijali právomoc SR. Inak bude mať podľa čl. 8 právomoc súd OP maloletého (C404/2014.Vec Matoušková)

Obmedzený či pozbavený s OP v cudzine: §42(2) ZMPS. Ak právomoc slovenského súdu podľa odseku 1 nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo jej majetku a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu osoby. Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva.

○ *Bezodkladne vec postúpi bez rozhodnutia a upovedomí účastníkov – ak nemá príslušnosť*

ÚČASTNÍCI V KONANÍ O DEDIČSTVE

2. Def. - § 7 ods. 1 - ten, koho tento zákon za účastníka označuje

- § 165 - tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú **poručiteľovými dedičmi**.

§ 172 - Ak v priebehu konania zomrie dedič poručiteľa, ...že **sú dedičmi zomretého dediča** -§63 ods. 2 CSP

Ak v tomto prípade v konaní o dedičstve po zomretom dedičovi poručiteľa nedošlo k poučeniu o dedičskom práve a o možnosti dedičstvo odmietnuť, vykoná toto poučenie súd v konaní o dedičstve po poručiteľovi. V tomto prípade sa v konaní o dedičstve po zomretom dedičovi poručiteľa neprejedná majetok, ktorý patril poručiteľovi....dedičia sú viazaní vyhlásením o prijatí či odmietnutí v konaní o zomretom dedičovi

- § 166 - Ak má dedičstvo pripadnúť štátu ako **odúmrt'**, je účastníkom **štát**

Ods. 2 Štát je účastníkom **v rozsahu**, v akom sa rozhoduje, že majetok, ktorý sa pri likvidácii dedičstva nepodarilo speňažiť, má pripadnúť štátu - §207 ods.4.

- § 167-§188 ods. 3 Ak má byť konanie zastavené preto, že poručiteľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty alebo nepresahujúcej výšku primeraných nákladov na pohreb, je účastníkom aj ten, kto sa postaral o poručiteľov pohreb.
- § 168 - **Veriteľ** poručiteľa je účastníkom ... § 63 ods. 3 CSP., §117 Sprav.
 - v rozsahu uzavretia a schválenia dohody dedičov a veriteľa, ktorou sa vyporiadava pohľadávka veriteľa – tu zahrnúť všetky prípady (§203 ods. 1 c),
 - v rozsahu uzavretia a schválenia dohody dedičov a veriteľa o prenechaní predĺženého dedičstva na úhradu dlhov (§203 ods. 1 d),
 - **po právoplatnosti** uznesenia o nariadení likvidácie dedičstva, ak prihlásil svoju pohľadávku.

- § 169 - **Manžel** poručiteľa je účastníkom v rozsahu vyporiadania BSM . Ust. § 172 Odseky 1 až 3 sa použijú primerane, ak v priebehu konania o dedičstve **zomrie manžel poručiteľa**, ak BSM nie je vyporiadané.

- § 170 - **Správca dedičstva** - ustanovenie, úkony správy dedičstva a o odmenu správcu dedičstva.

- § 171 - **Notár** je účastníkom v časti týkajúcej sa jeho odmeny a hotových výdavkov.

§ 38CMP čl. 12 maloletý dedič –prihliadnem na názor, ak ho vie prejavit' ale vždy ZZ alebo §9

- **3. Def.** - §7 ods. 2 - .. začať aj bez návrhu, aj ten, **o koho právach a povinnostiach sa má konať**

procesný opatrovník podľa §69 CSP, navrhovateľ, znalec, subjekt odborného vyjadrenia, banka..

- §10 uznesenie o pribratí a zastavení voči..(dedič, veriteľ..)-špec. úprava v §193,

NÁVRH NA ZAČATIE KONANIA A MANIPULÁCIA S NÍM

- §23 ods. 2 – Ak CMP neustanoví inak možno začať konanie aj bez návrhu..o začatí vydá súd uznesenie má prednosť pred ods. 1 – Konanie sa začína na návrh..§13 ods. 2-prokurátor ako účastník

§24-Začaté doručením návrhu alebo vydaním uznesenia o začatí konania do VR (§111CSP), *výnimka §174 ods. 3 CMP v KoD sa nedoručuje*

§174 ods. 1 - *KoD je začaté na návrh, ak je z neho zjavné, že navrhovateľ ako dedič žiada prejednanie dedičstva po poruč. ... Potvrdenie o prijatí návrhu,...* Čl. 14 a), b) Nariadenia

Návrh na začatie konania -§211 ods. 1-Všeob. náležitosti v §127 CSP (ozn. Súdu, autora, veci, cieľ a podpis) + osobitě v §25 CMP (účastníkov, zástupcov, ak skutočností, označenie dôkazov-výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a ohliadka)

, výzva na doplnenie §129 CSP sa neuplatní, lebo v spojení s 211 ods 2 aj bez návrhu – stačí, ak §174 ods. 1 +vyšetrovacia zásada+ex offo

§ 8 ods. 2 – rozhodne o začatí konania...zvýraznenie zásady oficiality a ingerencie štátu .., hoci navrhovateľovi nesvedčí účastníctvo podľa § 7 ods. 2 a mohol by súd návrh odmietnuť..ale z návrhu zistí, že sú dané dôvody na začatie konania aj bez návrhu, rozhodne o začatí konania bez návrhu - *ak je z neho zjavné, že§211 ods. 2..podnet v KoD ..podnet..v spojení s §211 ods. 2*

Ods. 2 – Súd uznesením začne konanie aj bez návrhu, len čo sa dozvie, že niekto zomrel.., ibaže sa konanie už začalo na návrh - §173 Orgán, ktorý vedie matriku, oznámi úmrtie vo svojom matričnom obvode súdu príslušnému na konanie o dedičstvematrika vždy úmrtie občana SR... Čl. 14 c) Nariadenia

§28 ods. 2 uznesenie o pripustení zmeny návrhu .. Pripustí najmä pokiaľ ide o návrh na vyporiadanie, **nie však predmet**

§40 CMP - súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, **aj vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu** – neplatí nem plus ultra – súd nie je viazaný návrhom *v KoD*

§29 ods. 1 uznesenie o zastavení konania (zčasti) z dôvodu spät'vzatia návrhu (ústne §12CMP alebo písomne §125 CSP) v ktoromkoľvek štádiu a samostatne rozhodne ...§8 CMP

Ods. 2 súd konanie nezastaví, ak sa mohlo začať aj bez návrhu a je potrebné v konaní pokračovať (KoD)

§30 – hospodárnosť a materiálna pravda, §31 – súd pokračuje ex offo, aj keď sú účastníci nečinní - vyšetrovacia zásada

§32 – fakultatívne a doplnkové povinnosti: úplne a pravdivo opísať + označiť dôkazy

§33 – súd nariadi pojednávanie vo veci samej, ak...že môže bez *..výnimka §191 ods. 3 CMP v KoD netreba nariaďovať*

2. HLAVA KONANIE V 1. INŠTANCIÍ, 4. DIEL : NIEKTORÉ UST. O TROVÁCH KONANIA

- §215 CSP ako gen. norma - trovami sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené hotové výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva
- §47 CMP - Trovami konania sú aj odmena notára za vykonané úkony súdneho komisára a jeho účelne vynaložené hotové výdavky
- §48 CMP - V konaní o dedičstve sú trovami konania aj odmena správcu dedičstva a jeho účelne vynaložené hotové výdavky

PLATENIE TROV KONANIA

- §49 CMP - Účastník platí trovy konania, ktoré vznikli jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy, ktoré platí štát
- 50 CMP - (1) V konaní o dedičstve platí odmenu notára a jeho hotové výdavky dedič, ktorý nadobudol dedičstvo. Ak je dedičov niekoľko, platia tieto trovy podľa vzájomného pomeru ceny nadobudnutého dedičstva.
- (2) Ak sa vykonala likvidácia dedičstva, platí sa odmena notára a jeho hotové výdavky z výt'ážku likvidácie. V rozsahu, v akom odmenu notára a jeho hotové výdavky nemožno uhradiť z výt'ážku likvidácie, platí ich štát.
- (3) Ak sa dodatočné konanie o dedičstve zastavilo, platí odmenu notára a jeho hotové výdavky navrhovateľ.
- (4) V ostatných prípadoch platí odmenu notára a jeho hotové výdavky štát. (napr. pri zastavení DK, odúmrť, dohoda o prenechaní...) ..vtedy účastník štát - predseda OS, skúma poplatok, odvolanie
- §49 CMP - súd môže uložiť zloženie preddavku, ak neplatí štát a nie je oslobodený - pri likvidácii nemôže
- Podmienky oslobodenia (§254CSP) skúma štát ex offa bez návrhu, pred uložením povinnosti zložiť

ROZHODOVANIE O TROVÁCH KONANIA

§57 CMP - súd rozhodne o povinnosti na náhradu trov konania len na návrh (§127 ods. 1,2 CSP)

§58 CMP - o nároku na náhradu trov konania aj o výške súd rozhodne jediným, meritórnym 2 CMP -

V uznesení o dedičstve notár, ako súdny komisár neprizná zväčša náhradu trov konania

OS vydá uznesenie o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok s odkazom na §5 ods. 1 c) ZoSP:

- Zák. č. 71/1992 Zb. - „Poplatková povinnosť vzniká **c) vydaním rozhodnutia o dedičstve**,“ §8 ods. 1.... poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti, §12 1) Vo veciach poplatkov rozhoduje orgán, ktorý je oprávnený vykonať poplatkový úkon...§3a poplatky vyberajú súdy...notár nie je súd na účely Z o súdnych poplatkoch
- §54 CMP - súd uloží povinnosť náhrady trov konania z dôvodu zavinenia - jedná sa o separátne trovy, v KoD sa môžu uplatniť len za porušenie procesných povinností (napr. aby dedič umožnil ohliadku na znalecké dokazovanie..)
- §55 CMP - súd môže priznať náhradu trov konania z dôvodu, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravidlivé, -moderovťa.. v KoD sa môže uplatniť (napr. ak bolí vynaložené úhrady za bankové poplatky za účty, ktoré zdedil len 1 dedič?..)
- Prípadne iné úkony -potvrdenia zo spisov, odpisy..

3. HLAVA: 1. DIEL: ODVOLANIE PROTI UZNESENIU VYDANÉMU NOTÁROM - SÚDNYM KOMISÁROM

Osobitná (komplexná) úprava

§69 CMP -proti uzneseniu vydanému notárom ako súdnym komisárom je odvolanie prípustné -voči všetkým

§70 CMP - podáva sa u notára, na súde 1. inšt. alebo na odvolacom súde → Správne poučenie

§71 CMP- notár predloží vec súdu 1. inštancie

§94a (3) Ak bolo odvolanie proti uzneseniu vydanému súdnym komisárom podané u notára, ktorý uznesenie vydal, notár bez zbytočného odkladu predloží odvolanie súdu prvého stupňa spolu so spisom.

(4) Ak bolo odvolanie proti uzneseniu vydanému súdnym komisárom podané na súde prvého stupňa alebo na odvolacom súde podľa osobitného predpisu, 47a) súd bez zbytočného odkladu elektronickými prostriedkami upovedomí súdneho komisára o podaní odvolania a aby nepostupoval podľa odseku 2; súčasne súdnemu komisárovi doručí odvolanie a vyzve ho na predloženie spisu súdu prvého stupňa.

SÚD 1. INŠTANCIE ROZHODUJE O ODVOLANÍ voči všetkým uzneseniam notára pokiaľ nejde o dôvod na rozhodovanie odvolacieho súdu

○ §73 (1) CMP - Ak nejde o odvolanie proti uzneseniu podľa § 72 ods. 1, je na konanie o odvolaní funkčne príslušný súd prvej inštancie.

○ Súd 1. inštancie uznesenie notára zmení § 72 (3) → odvolanie je prípustné

alebo zruší a vráti notárovi, ktorý je §72 (4) viazaný právnym názorom

rozhodnutím notára → alebo odmietne odvolanie alebo potvrdí uznesenie notára, ak sa zhoduje s §73 (2) (už) odvolanie a (nie je odvolací) dovolanie *nie je prípustné*

ODVOLACÍ SÚD ROZHODUJE O ODVOLANÍ len voči taxatívne vymedzeným meritórnym uzneseniam notára, **KTORÉ SÚD 1. INŠTANCIE NEZMENIL ALEBO NEZRUŠIL**, lebo odvolanie vyhodnotil ako nedôvodné:

§72(1) Ak nie sú dôvody na zmenu alebo zrušenie a vrátenie notárovi...lebo vyhodnotí súd odvolanie ako nedôvodné..., súd prvej inštancie predloží na rozhodnutie odvolaciemu súdu odvolanie **PROTI UZNESENIU**

- a) o spornom dedičskom práve podľa § 193,
- b) o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa § 195 ods. 2,
- c) o dedičstve podľa § 203 ods. 1,
- d) o nariadení likvidácie dedičstva podľa § 205,
- e) ktorým sa návrh na umorenie listiny odmietol §320,
- f) ktorým sa návrh na umorenie listiny zamietol §331,
- g) o umorení listiny §332.

ÚKONY MORTIS CAUSA

ZISŤOVANIE STAVU A OBSAHU ZÁVETU §176 ods. 1 CMP -Súd bezodkladne vykoná vyšetrenie v evidencii, ktorá je vedená v NCRzá (RERT), či je v nej evidovaný závet poručiteľa, listina o vydedení alebo odvolanie týchto úkonov, alebo vyhlásenie o voľbe práva podľa osobitného predpisu (ďalej len "závet"), a u ktorého notára je uložený.

(2) Ak poručiteľ zanechal závet, **zistí súd** jeho stav a obsah. O zistení stavu a obsahu závetu sa vyhotoví zápisnica, ku ktorej sa pevne pripojí úradne osvedčená kópia závetu - **Stále zisťuje súdny komisár+vyhlasuje do NCRzá , ak tam je registrovaný, ak nie založí OS**

- I. Závet v Nz - notár zašle osvedčený odpis → súdny komisár spíše zápisnicu a vyhlási + po skončení ostáva originál u notára
- II. Závet mimo Nz v úschove u notára či na OS - notár či súd zašle originál → súdny komisár spíše zápisnicu a vyhlási + po skončení na OS
- III. Závet mimo Nz predložený počas koD - predloží originál → súdny komisár spíše zápisnicu a vyhlási + po skončení na OS

§ 96 Súd zistí stav a obsah i takej listiny, o ktorej povahe ako závetu má pochybnosti, ak ten, kto ju predložil, vyhlási, že listina obsahuje závet poručiteľa. "§ 97 (1) Ak sa v konaní o dedičstve zistí, že poručiteľ zanechal niekoľko závetov, ktoré nie sú totožné, zistí sa stav a obsah všetkých závetov; ak sú závetu totožné, spíše sa o ich stave a obsahu len jedna zápisnica, v ktorej sa uvedie ich počet. (2) Ak sa súdny komisár v priebehu konania o dedičstve dozvie, že poručiteľ pravdepodobne zanechal závet, vykoná vyšetrenie, aby zistil miesto uloženia závetu alebo osobu, u ktorej sa závet nachádza. Túto osobu vyzve, aby mu závet bezodkladne odovzdala.

§177 Súd umožní nahliadnuť do závetu tomu, kto osvedčí, že má na tom právny záujem.

§98 (1) Po zistení stavu a obsahu závetu umožní súdny komisár nahliadnuť do originálu závetu tomu, kto osvedčí, že má na tom právny záujem.(2) Originál závetu alebo jeho osvedčenú kópiu môže súdny komisár po zistení stavu a obsahu závetu zapožičať súdu, ktorý koná o dedičstve, súdu, ktorý koná o otázke o spornom dedičskom práve dotýkajúcej sa závetu, súdu alebo prokurátorovi na účely trestného konania. V takom prípade sa namiesto závetu založí do spisu alebo do zbierky vyhlásených závetov osvedčená kópia závetu spolu so žiadosťou o zapožičanie a úradným záznamom, v ktorom sa uvedie dátum zapožičania, subjekt, ktorému bol zapožičaný, účel zapožičania a spisová značka konania, ku ktorému bol originál závetu alebo jeho osvedčená kópia zapožičaný.

§ 99 Ak vyjde najavo listina obsahujúca závet, vydedenie, vyhlásenie o voľbe práva alebo odvolanie týchto úkonov až po skončení konania o dedičstve, súd upovedomí osoby, ktoré by mohli uplatniť svoje dedičské právo.

§178 Po právoplatnom skončení konania sa založí originál závetu, ak závet nie je spísaný vo forme notárskej zápisnice, do zbierky vyhlásených závetov vedenej na okresnom súde.

§ 128g Súd za života závetcu vydá závet zo svojej úschovy iba jemu osobne, alebo tomu, kto sa preukáže osobitným plnomocenstvom oprávňujúcim prevziať závet z úschovy súdu, na ktorom je podpis závetcu úradne osvedčený. O vydaní závetu spíše súd zápisnicu a jej rovnopis zašle závetcovi do vlastných rúk, ak závet osobne neprevzal. Plnomocenstvo súd založí do súdneho spisu."

Preskúmanie obsahových a formálnych náležitostí je otázkou právneho posúdenia notárom - §193

Preskúmanie rozhodujúcich skutočností nevyhnutných pre právne posúdenie, ako je spôsobilosť závetcu či originál je otázkou skutkového posúdenia, ktoré si vyžaduje dokazovanie - mimo koD - §194

Posúdenie „neznámych“ úkonov mortis causa podľa čl. 25 Nariadenia al. Haagskeho dohovoru z r. 1972 - aplikujem cudzie právo

Vyhľadanie v NCRzá len súdnym komisárom na tento úkon povereným

§187, §188 ZASTAVENIE KONANIA-PROCESNÉ ROZHODNUTIE

ZASTAVENIE KONANIA §187

- ak nezanechal žiaden majetok (príp. zanechal len dlhy) uznesením zastaví,
- doručuje sa účastníkom, ktorí sú známi a ktorých pobyt je známy (bez rozšíreného šetrenia)
- Prípustné odvolanie fikcia doručenia §112 CSP*

VYDANIE NEPATRNEHO MAJETKU §188 Ods. 1

- Ak poručiteľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty alebo
 - ak majetok poručiteľa nedosahuje výšku primeraných nákladov } súd ho
- spojených s pohrebom poručiteľa, } môže vydat'
pohreb a konanie o dedičstve zastaviť. } tomu, kto sa postaral o

nepatrný majetok - aj nehnuteľnosť, výšky aktív, neprihliada sa na dlhy, nie z hľadiska ČHD

Ods. 2

- Ak s prevzatím nesúhlasí alebo
- ak je sporné, ktoré sa postaral o pohreb } prejedná ako dedičstvo

Ods. 3

doručuje sa účastníkom, ktorí sú známi a ktorých pobyt je známy + tomu, kto sa postaral o pohreb

- Prípustné odvolanie, fikcia doručenia §112CSP*
 - Výrok o odmene notára: §47 - odmena notára ako trovy konania, v zmysle § 50 ods. 4 CMP, v ostatných prípadoch, ak sa konanie o dedičstve zastavilo podľa § 188 ods. 1 CMP, platí odmenu notára a jeho hotové výdavky štát. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
 - Účastník nededí, nezodpovedá, nie je prejednaním dedičstva s následkami v §204
-
- Doručujem aj SR - zástupca súdu, ako účastníkovi - predsedovi

§189, §190 UPOVEDOMENIE O DEDIČSKOM PRÁVE + ODMIETNUTIE

Zisťovanie dedičov:legitímna funkcia, šetrenia, aby následky §468 OZ + 190CMP +71 CSP až po uplynutí lehoty..

Jud. R NS SR 2 Cdo 108/2008, - neotvára pôv. Ded. konanie, nezasahuje ale naň nadväzuje, R NS ČR 30Cdo 1131/2003
- Právoplatné určenie okruhu dedičov v rozhodnutí v KoD bráni opätovne rozhodnúť o ded. práve...nebráni
podať určovaciu žalobu §212 ods. 1...2 výnimky –závet, zomretý dedič

ak konanie nebolo zastavené, upovedomí dedičov (ktorí sa tak javia) o:

- Ich dedičskom práve
- O možnosti odmietnuť dedičstvo, náležitostiach a účinkoch, a to do 1 mesiaca od upovedomenia...(podľa §463OZ) predĺžiť len v lehote...prekluduje sa P

upovedomí ich formou:

○ **Ústne** do zápisnice – najčastejšie na pojednávaní

○ **Písomne** ho doručí **do VR** (osobne al. osobitné plnom.) + **fikcia v §111 CSP *sa nepoužije** ➡

+ všetky úkony na zistenie pobytu (CEO, SP, ZVaJS, matrika, zahr. Polícia.) ➡ **za dediča, ktorého pobyt nie je známy**

§70 –(§29 OZ+nemôže konať podľa §9 CMP) Notár uznesením ustanoví **procesného opatrovníka** - §68..CSP:, doručí iba jemu, §71: (1)blízka osoba alebo osoba z rodinného prostredia, spôsobilá na PÚ, u ktorej je predpoklad, že bude konať v súlade so záujmami strany+súhlasí, (2) obec kde TP, (3) súdneho úradníka ➡ Po právoplatnosti

Verejnou vyhláškou vyzve

- **neznámeho dediča alebo dediča, ktorého pobyt nie je známy,**
- aby sa prihlásil na súde alebo u procesného opatrovníka
- v lehote nie kratšej ako 1 mesiac od zverejnenia na úradnej tabuli súdu
- a **poučí ho** o následkoch, ak sa neprihlási včas (právne následky v §468 OZ – sa naň neprihliada pri prejednaní D...ochrana §485 OZ)
- **doručí sa** ostatným účastníkom, procesnému opatrovníkovi
- **zverejní sa** na úradnej tabuli súdu, webovej stránke súdu, webovom sídle NK SR,
- **môže sa zverejniť** v médiách

R 37/1974 – vyhlásenie o odmietnutí D sa vzťahuje aj na majetok novoobjavený

Transmisia dedičstva, §172 ods. 2

§192 - §194 SPOR O DEDIČSKÉ PRÁVO

Incidenčné otázky - Spor o dedičské právo:

§192 Ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva **tvrdí**, že je dedičom **a popiera** dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, **Ak rozhodnutie závisí iba na právnom posúdení nesporných skutočností..**

§193 PRÁVNÝ SPOR - právne posúdenie skutočností medzi účastníkmi nesporných (napr. družka žila v spoločnej domácnosti s poruč., existencia a podpis závetu sa nespochybňuje len absencia svedkov pri holografnom závete)

- uznesením rozhodne **s kým ako dedičom koná a koho účasť ukončuje**
- **doručuje obom**
- **osobitný procesný režim rozhodovania k §10 CMP**
- **dedičské právo ..nezaniká; no v KoD sa však na neho d'alej neprihliada**

pojmem ukončenie účastníctva o dedičstve, ako osobitný procesný režim rozhodovania o spornosti dedičského práva potenciálnych dedičov, znamená to, že účasť na konaní sa danej osobe končí, teda sa na ňu nebude prihliadať. Uznesenie, ktorým sa účasť na konaní ukončuje, je poslednou písomnosťou, ktorú takej osobe notár doručí.

§194 SKUTKOVÝ SPOR - Ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, rozdielne skutkové tvrdenia, ktoré sa nepodarilo odstrániť (napr. spochybnenie platnosti závetu, podmienok pre posúdenie spolužijúcej osoby..na čo treba dokazovanie ..) po márnom pokuse o zmier

- odkáže súd uznesením
- toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné,
- aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou (napr. že závet je neplatný)
- určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac (sudcovská, predĺžiť, rozhodnúť)

} preruší KoD

Ods. 2 súd pokračuje v konaní s účastníkmi podľa výsledku sporu -bolo meritórne rozhodnutie

Ods. 3 - nevyvrátiteľná domnienka :

ak žaloba nebola podaná v lehote,

ak bolo konanie o žalobe zastavené alebo

ak bola žaloba o dedičské právo odmietnutá,

} platí, že spor

} bol rozhodnutý

} v neprospech žalobcu

} prestáva byť účastníkom

} pokračuje v KoD

} bez zreteľa naň

- *V tomto prípade sa naliehavý právny záujem nepreukazuje, lebo je prezumovaný osobitným zákonným ustanovením (§ 194). Nevyvrátiteľná domnienka ustanovená v odseku 3 je nevyhnutná pre pokračovanie v konaní o dedičstve, ak o žalobe nebolo meritórne rozhodnuté.*

§212 SÚVISIACE SPOROVÉ KONANIA (§175y osp).

ODS. 2 - Ako následok sporného (§193 ods. 3) alebo neuplatneného (§194) dedičského práva - alebo neupovedomeného dediča -§485 OZ hereditas petitio

Skončenie konania o dedičstve nebráni tomu, **kto nebol účastníkom** konania o dedičstve, aby sa domáhal svojho práva žalobou **okrem prípadu, keď sa vykonala likvidácia dedičstva..- §175k ods. 2 osp.**

- **ODS. 1** - Ako následok neprihliadania na sporné dlhy (§198 ods. 1) **§175k** ods. 3 ops.

DEDIČSKÉ KONANIE S CUDZÍM PRVKOM

Ak smrť občana, ako jeden z predpokladov dedenia, spôsobuje stret min. dvoch právnych poriadkov dvoch štátov ..Dôvod stretu – kolízie je rôznorodosť dedičských štatútov : SO,OP, majetku obsiahnutých v kolíznych normách

„Dedič, smrť občana a dôkaz - v cudzine“ – len z hľadiska doručovania, príp. výkonu dôkazu –právny styk s cudzinou

Kolízna norma : upravuje pravidlá určenia 2 základných otázok v cezhr. konaní – právomoc FORI a rozhodné právo IUS či štát, ktorý bude mať právomoc bude aplikovať svoje rozhodné právo, určuje sa podľa hraničných kritérií - lex rei sitae, - lex patriae al. - lex domicil – habitual residence –prinieslo medz. právo súkromné

A: Nariadenie o cezhraničných dedičstvách -Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve

- Časová pôsobnosť čl. 83 po poruč. zomr. od 17. 08. 2015-uplatňuje sa, Voľba práva a závet pred 17.8.2015 – platný ..ak
- Vecná pôsobnosť - Čl.1ods.1,1.veta-Nariadenie sa vzťahuje na dedenie majetku po zosnulých osobách-rozsah pôsobnosti RP, Rozsah pôsobnosti: Čl. 23.1 – PP podľa N sa spravuje celé dedičstvo, Explicitné, pozitívne vymedzenie - najmä: - čl.23.2, + **aj mimo EÚ + čl. 12** môže na žiadosť niektorého z účastníkov rozhodnúť, že o takomto majetku nebude konať, ak sa možno odôvodnene domnievať, že jeho rozhodnutie týkajúce sa takéhoto majetku nebude v danom treťom štáte uznané, prípadne vyhlásené za vykonateľné.
- Implicitné, negatívne vymedzenie 2.veta čl.1 – Nariadenie sa nevzťahuje na daňové, colné a správne veci.+čl.2-Z rozsahu Nar. Sú vylúčené. osobný stav, právna spôsobilosť, nezvestnosť, neprítomnosť; ..majetkových práv vyplývajúcich z manželského zväzku **BSM** a majetkových práv zo vzťahov, ktoré majú podľa RP porovnateľné účinky ako manželstvo; vyživovacie povinnosti, formálna platnosť právnych úkonov nakladania s majetkom pre prípad smrti urobených ústne; **majetkové práva**, podiely a majetok vytvorený alebo prevedený inak ako dedením, právo obchodných spoločností , trusty; **povaha vecných práv a zápis práv k nehnuteľ.** alebo hnutel'. veciam do registra a **účinky zápisu**
- **B. Osobitné medzinárodné zmluvy -web MSSR(predchodca SR a 19 štátov), čl. 75 Nariadenia- vzťah štátov:**
 - ⊙ **Ods. 1 -čl. štát + 3. štát** : [dohovory, ktorých stranou sú aj nečlenské štáty]:„Týmto nariadením nie je dotknuté uplatňovanie medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou je v čase prijatia tohto nariadenia jeden alebo viacero členských štátov a ktoré sa týkajú otázok upravených v tomto nariadení.“**zachované MD**
 - ⊙ **ods. 2 - čl. štát+čl. štát** [dohovory, ktorých stranou sú len členské štáty]: „ Bez ohľadu na odsek 1 má toto nariadenie medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzavretými výlučne medzi dvoma alebo viacerými z nich v rozsahu, v akom sa týkajú otázok upravených v tomto nariadení.“: **vylúčené MD v rozsahu Nariadenia**

C. zákon o MPS (zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom)

PRÁVOMOC PODĽA NARIADENIA A MIMO EÚ

A. univerzálna - Všeobecná právomoc čl. štátu - Čl. 4

- **Nariadenie zakladá právomoc súdu/notára konať** vo veci celého dedičstva na jednotnom a jedinom kolíznom kritériu – „habitual residence“ **Obvyklý pobyt (nie celkom domicil)**
- **obvyklý pobyt?** N neobsahuje definíciu, v PP SR tiež nie je
- Výklad v bode 23-24 preambuly N: „Orgán konajúci v dedičskej veci by mal na účely určenia obvyklého pobytu celkovo posúdiť okolnosti života zosnulého počas rokov pred jeho úmrtím a v čase jeho smrti a zohľadniť všetky relevantné skutkové prvky, najmä trvanie a pravidelnosť prítomnosti zosnulého v dotknutom štáte, ako aj podmienky a dôvody tejto prítomnosti. Takto určený obvyklý pobyt by mal so zreteľom na konkrétne ciele tohto nariadenia preukazovať úzku a stabilnú väzbu s dotknutým štátom.“ **Úmysel sa tam zdržiavať ...stredobod sústredených záujmov**– ust. 23-25 Preambuly

B. Modifikované právomoci ak sa nepodarí založiť právomoc čl. štátu podľa zásad všeobecnej právomoci

1. Podporná právomoc v prípade OP v 3. štáte za účelom založenie právomoci v čl. štáte

a) Čl. 10 - Subsidiárna právomoc čl. štátu podľa miesta majetku pri OP v 3. štáte

- **Ak nemal zosnulý v čase smrti obvyklý pobyt v členskom štáte, majú napriek tomu právomoc konať** vo veci celého dedičstva **súdy členského štátu**, v ktorom sa **nachádza majetok**, ktorý je predmetom dedičstva, **ak (+)**:
 - a) mal zosnulý v čase smrti štátnu príslušnosť tohto členského štátu alebo v prípade, že to tak nie je,
 - b) mal zosnulý svoj predchádzajúci obvyklý pobyt v uvedenom členskom štáte a v čase, keď súd začal konať, neuplynulo viac ako päť rokov od zmeny tohto miesta obvyklého pobytu.“
- **majetok v členskom štáte [čl. 10(2)]:**
 - „Ak na základe odseku 1 nemá právomoc žiadny súd v členskom štáte, **majú právomoc konať o majetku**, ktorý je predmetom dedičstva, **súdy členského štátu**, v ktorom sa tento **majetok nachádza**.“

ak nemá právomoc žiadny súd v čl. štáte, **súdy v čl. štáte, ktoré musia mať dostatočnú väzbu môžu vo výnimočných prípadoch v dedičskej veci konať**, ak konanie nie je možné alebo sa nemôže začať alebo viesť v treťom štáte, ktorý má s vecou úzku väzbu.

b) Čl. 11 – Forum necessitatis čl. štátu

MODIFIKOVANÁ PRÁVOMOC PODĽA NARIADENIA A MIMO EÚ

2. Ako možný následok voľby práva za účelom *forum legis*

Podľa čl. 27 Preambuly : **Cieľom ustanovení tohto nariadenia je zabezpečiť, aby orgán, ktorý koná v dedičskej veci, vo väčšine prípadov uplatňoval vlastný právny poriadok. V tomto nariadení sa preto ustanovujú mechanizmy, ktoré by sa uplatnili v prípade, keď si zosnulý ako právny poriadok, ktorým sa má spravovať dedenie po ňom, zvolil právny poriadok členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom. Aby sa právomoc prispôsobila / preniesla do štátu ŠO rozhodného práva**

a) **Čl. 5 - Zvolená právomoc** podľa voľby práva len čl. štátu – písomná dohoda všetkých dotknutých účastníkov

b) **Čl. 6 - Odmietnutá právomoc** pri voľbe práva len čl. štátu z dôvodu vhodnosti

• **dohoda účastníkov o právomoci [čl. 5(1)]:**

- „Ak je právny poriadok, ktorý si zosnulý zvolil na vyporiadanie svojho dedičstva podľa článku 22, právnym poriadkom členského štátu, môžu sa dotknutí účastníci dohodnúť, že výlučnú právomoc konať v dedičskej veci bude mať súd alebo súdy uvedeného členského štátu.“
čl. 9 ostáva-právomoc na účasti alebo odmietne-namietajú

• **žiadosť niektorého z účastníkov [čl. 6 písm. a)]:**

- „Ak je právny poriadok, ktorý si zosnulý zvolil na vyporiadanie svojho dedičstva podľa článku 22, právnym poriadkom členského štátu, konajúci súd môže na žiadosť niektorého z účastníkov konania odmietnuť vykonávať právomoc, ak sa vzhľadom na praktické okolnosti dedičskej veci, ako napríklad obvyklý pobyt účastníkov a miesto, kde sa nachádza majetok, ktorý je predmetom dedičstva, domnieva, že súdy členského štátu zvoleného právneho poriadku sú vhodnejšie na konanie v dedičskej veci.“

c) **čl. 9 - Založená na účasti**

Súd čl. št., ktorý začal konať (aj bez návrhu) vyhlási, že nemá právomoc čl. 15

⊙ **právomoc konať má súd čl. štátu, ktorého PP si poruč. zvolil – čl. 7:**

Čl. 12 obmedzenie konania:

Ak je súčasťou dedičstva majetok nachádzajúci sa v treťom štáte, súd, ktorý začal v dedičskej veci konať, môže na žiadosť niektorého z účastníkov rozhodnúť, že o takomto majetku **nebude konať**, ak sa možno odôvodnene domnievať, že jeho rozhodnutie týkajúce sa takéhoto majetku nebude v danom treťom štáte uznané, prípadne vyhlásené za vykonateľné. „

OBVYKLÝ POBYT V JUDIKATÚRE SR

- R NS SR 5 Cdo 10/2012 Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 10. mája 2012 sp.zn. 11 CoP 83/2011 potvrdil ako vecne správne napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa. Uviedol, že **súd prvého stupňa predtým, než začal vo veci konať správne v zmysle § 103 O.s.p., zisťoval, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci konať. Jednou z podmienok konania je aj právomoc súdu, v danej veci právomoc slovenského súdu, na konanie s poukazom na obvyklý pobyt maloletého dieťaťa v Č.. Pojem „obvyklý pobyt“ zaviedla do terminológie medzinárodného práva súkromného Haagska konferencia prostredníctvom dohovorov, ktoré boli touto organizáciou vypracované. Najprv sa tento pojem používal v oblasti medzinárodného práva súkromného, neskôr sa začal používať aj v oblasti medzinárodného práva procesného ako kritérium pre založenie medzinárodnej súdnej právomoci. Pojem obvyklého pobytu sa premietol aj do zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (§ 39) a znamená odklon od princípu štátneho občianstva maloletého dieťaťa k princípu obvyklého pobytu .Podľa článku 5 ods. 2 oznámenia MZV SR č. 344/2002 Z.z. v znení zmien, ak dôjde k zmene obvyklého pobytu dieťaťa na územie iného zmluvného štátu, nadobudnú s výnimkou čl. 7 právomoc orgány štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa. Podľa článku 8 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania. Podľa článku 17 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci iného členského štátu, aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.**
- V danej veci **jednoznačne obvyklým pobytom** maloletého je Č., kde maloletý s matkou od roku 2010 **žije a navštevuje materskú školu, a kde podľa vyjadrenia matky má úmysel aj trvale sa zdržiavať.**
- V predmetnej veci však súdy nižších stupňov skúmali podmienky, za ktorých môžu konať vo veci a správne dospeli k záveru, že nie je daná právomoc slovenských súdov, vychádzajúc z predmetu konania vo vzťahu k úprave medzinárodného práva, a správne následne dospeli k záveru, že ide o neodstrániteľný nedostatok podmienok konania, kedy súd musí konanie vždy zastaviť. Odvolací súd správne vychádzal z komplementárneho vzťahu nariadenia k Dohovoru, čo znamená, že v rámci Európskej únie sa prednostne použije nariadenie, tzv. Brusel II bis, pre rovnaký okruh otázok, ktoré rieši Dohovor. **Obvyklý pobyt sa určuje podľa kritérií trvania, pravidelnosti, podmienok a dôvodu fyzickej prítomnosti dieťaťa v danom štáte, pričom sa berú do úvahy miesto a podmienky školskej dochádzky dieťaťa, ako aj rodinné a sociálne väzby v danom štáte.**

ROZHODNÉ PRÁVO PODĽA NARIADENIA A MIMO EÚ

Čl. 20 –všeob. uplatnenie: PP určený podľa Nariadenia sa uplatní bez ohľadu na to, či je PP čl. štátu-
zásada univerzality rozhodné právo **nemusí byť právom členského štátu**

čl. 21 - Všeobecné pravidlo : [čl. 21(1)] – „Ak nie je v Nariadení ustanovené inak, RP vo veci celého dedičstva je PP štátu, v ktorom mal poruč. obvyklý pobyt v čase smrti.“

- (Pravidelnosť, trvanie, dôvody a podmienky zotrávania na istom mieste a na existenciu úzkych a pevných väzieb, ktoré napriek všetkému môžu byť stále zachované k štátu pôvodu – bod 23 – čo skúma súd)
- [čl. 21(2)] „Ak zo všetkých okolností prípadu jasne vyplýva, že v čase smrti mal zosnulý preukázateľne užšie väzby na iný štát, ako je štát, ktorého právo by bolo rozhodným podľa ods. 1 (OP), rozhodným právom v ded. veciach je **výnimočne** právo tohto iného štátu. - tzv. **úniková doložka PP štátu pôvodu aj 3. štát** s **preukázateľne užšími väzbami**, bod 25 preambuly: „napríklad keď sa zosnulý presťahoval do štátu svojho obvyklého pobytu len krátko pred svojou smrťou a všetky okolnosti prípadu poukazujú na to, že mal preukázateľne užšie väzby s iným štátom“...nie ako subsidiárne kolízne kritérium

čl.22–Voľba práva–prednosť pred čl. 21 ods. 1 a 2

- „Osoba si môže za RP, ktorým sa bude spravovať dedenie jej celého dedičstva, **zvoliť PP štátu, ktorého je v čase voľby al. úmrtia št. príslušníkom alebo niektorého z nich**“
- **PÚ mortis causa**, závet., ded. zmluvy, spoločné závety, **Vyhlásenie alebo výslovne z neho vyplývať**
- **nemusí byť výslovná:** bod 39 preambuly: „Voľba práva by sa mohla považovať za preukázanú právnym úkonom nakladania s majetkom pre prípad smrti napríklad vtedy, keď v ňom zosnulý uviedol odkaz na osobitné ustanovenia právneho predpisu štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, alebo ak inak uviedol tento právny predpis.“
- **základ pre posúdenie PRÍPUSTNOSTI a PLATNOSTI** voľby práva (posudzuje slovenský notár lebo OP v SR a má právomoc ale ŠO ČR) pri aplikácii cudzieho práva -bod 40Pr „Voľba práva podľa tohto nariadenia by mala byť platná aj vtedy, ak zvolený právny poriadok neumožňuje voľbu práva v dedičských veciach. Na základe zvoleného právneho poriadku by sa však mala určiť hmotnoprávna platnosť právneho úkonu voľby práva, t. j. na jeho základe by sa malo určiť, či mu osoba, ktorá sa rozhoduje, porozumela a súhlasí s ním. Uvedené by malo rovnako platiť aj pre právny úkon, ktorým sa mení alebo ruší voľba práva.“ **Čl. 26.1 a-e v spojení s bodom 48 Preambuly**
- **hm. platnosť** v čl. 26 podľa zvoleného RP v čase úkonu v čl. 24.2
- **form. platnosť** – ak zodpovedá PP štátu v čl.27 alternatívne

Výnimky z RP čl. 21

- Inak ako určeným alebo zvoleným RP sa spravuje prípustnosť, formálna a hmotnoprávna platnosť PÚ mortis causa - (napr. čl. 24, 25, 27,28,29)
- Osobitné režimy na určité kategórie majetku (čl.30). V SR ochrana lesnej a poľnohospodárskej pôdy, kde je zákaz drobenia pod určitú výmeru.
- Adaptácia práva čl. 31 a odúmrtí (čl. 33)
- Spätný odkaz (čl.34) z právneho poriadku tretieho štátu sa prijíma, ak jeho kolízne ustanovenia odkazujú na právo ČŠ EÚ alebo tretieho štátu. Spätný odkaz je vylúčený napr. v prípade voľby práva, unikovej klauzuly, posúdenie formálnej platnosti PÚ mortis causa
- Zjavný rozpor s verejným poriadkom – čl. 35

MOŽNOSTI ZISŤOVANIA ROZHODNÉHO PRÁVA

- Je otázkou vnútroštátnej úpravy alebo medzinárodných dohovorov
- Nariadenia a smernice EÚ – upravujú otázky poskytovania právnej pomoci a vykonania dôkazu v cudzine
- ◉ V SR Od 1.12.2015 – novela ZMPS - § 53
- ◉ (1) Na zistenie cudzieho práva justičný orgán urobí všetky potrebné opatrenia vrátane zabezpečenia obsahu cudzieho práva vlastnými prostriedkami, zo všeobecne dostupných zdrojov, uložením povinnosti účastníkom konania alebo vyžiadaním informácie od ministerstva spravodlivosti. Ak sa v primeranej lehote nepodarí obsah cudzieho práva zistiť alebo je zistenie obsahu cudzieho práva spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami alebo nemožné, použije sa slovenské právo.
- ◉ (2) Ak pri prejednávaní vecí vzniknú pochybnosti, môžu si justičné orgány vyžiadať od MS SR vyjadrenie.
- 1. **Žiadosť (len)súdu** (aj na podnet notára a exekútora) opatrená prekladom súdneho prekladateľa **prostredníctvom** odosielajúceho orgánu – **MS SR** na ďalších 45 súdov na základe – **Európskeho dohovoru o informáciách o cudzom práve** zo dňa 7.6.1968 (ozn.č. 82/1997 Z.z.) a **Dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o informáciách o cudzom práve** z 15.3.1978 (ozn.č. 83/1997 Z.z.) . K nemu vydaná Smernica MS SR a generálneho prokurátora Slovenskej republiky na vykonanie tohto Európskeho dohovoru– nájdete pod č. 384 Interných riadiacich aktov („IRA“). Možnosť podať otázky na výklad ustanovení
- Žiadosť na MS SR na základe **zmlúv o právnej pomoci**, ktoré obsahujú ust. o vzájomnom poskytovaní inf. o svojich PP
- ◉ **2. Internetové zdroje :**
- **Európsky portál elektronickej justície v 23 jazykoch** - https://e-justice.europa.eu/content_succession
- **pre notárov aj link na webové sídlo CNUE (22 čl. štátov)** <http://successions-europe.eu/> + odkaz na ENRWA: <https://www.arert.eu/information-sheets.html?lang=en>
- <https://eur-lex.europa.eu/n-lex>, ktorý je súčasťou N-lex -portál jednotného prístupu k vnútroštátnemu právu (len pre 14 jazykov, ČR a SR nie je)
- https://ec.europa.eu/civiljustice/useful-links/useful-links_en.htm domovské stránky ministerstiev spravodlivosti čl. štátov EÚ
- 3. **Uloženie povinnosti účastníkovi predložiť obsah cudzieho práva bude menej časté + ekvivalent osvedčenia o slovenskom práve MS SR, preložený na úradného jazyka štátu, kde sa koná)§61 ZMPS)**
- 4. **Žiadosť na MS SR - aktualizovaná lístkovnica „Internationales Erbrecht“C.H.Beck – len v AJ alebo NJ**

EURÓPSKE OSVEDČENIE O DEDIČSTVE - EDO

- EDO je jednotný preukazný dokument na jednoduchšie preukázanie postavenia a práv osôb v inom čl. štáte
- EDO môže voľne obiehať, žiadne formálne náležitosti
- EDO je zjednodušený formulár komunitárneho práva
- EDO nie je dokument, ktorý by odrážal definitívne riešenie vyporiadania dedičstva s cezhr. dopadmi
- EDO nie je obligatórny dokument
- EDO nenahrádza používané dokumenty a je použiteľný zároveň aj na území vydávajúcej zeme
- EDO nie titul s doložkou vykonateľnosti pri dedení s medzinárodným prvkom

Inf. SR z MS SR - Čl. 78.1 c) – notár/súd...súd , d) notári a súdy ... Okresný súd

§214 - §219 CMP „Európske osvedčenie o dedičstve „

§214 „Orgánom štátu pôvodu s právomocou vydať európske osvedčenie o dedičstve je notár poverený súdom na konanie o dedičstve. Po skončení konania o dedičstve je ním notár, ktorý bol poverený na konanie o dedičstve. Ak takého notára niet, poverí súd na konanie o žiadosti o vydanie európskeho osvedčenia o dedičstve notára spôsobom podľa §162 CMP

- ⊙ **1. Poverenie počas konania**
- ⊙ **2. Bez poverenia na základe zmocnenia zákona**
- ⊙ **3. Osobitné poverenie na vydanie EDO**

§16 CMP - Úkony a rozhodnutia notára sú úkonmi a rozhodnutiami súdu,

§161 – Súd v konaní o dedičstve rozhoduje uznesením

Čl. 72.1 predpokladá vydanie rozhodnutí (v SR uznesení) + EDO je jeho príloha

§69 (§70)+§72 ods. 1 CMP je odvolacím orgánom súd prvej inštancie

ÚKONY A ROZHODNUTIA NOTÁRA A SÚDU- EDO

Notár podľa (§16 ods. 2 CMP) (vydá uznesenie) o :

- ⊙ **Vydání EDO – čl. 67.1, §214 CMP**
 - **Nevydání EDO – čl. 67 .2 , §215ods. 2 CMP** oprávnená osoba
 - **Opravit – čl. 71.1**
 - **Odvolaní EDO – čl. 71.2 a Zmení - čl. 71.2** osoba s oprávneným záujmom, aj bez návrhu
- ⊙ **Pozastavení účinkov EDO - čl. 73 §217 CMP**
- ⊙ **Prílohu tvorí Európske osvedčenie o dedičstve**
- ⊙ **Súd rozhodne o odvolaní voči úkonom notára ohľadom EDO (§ 69 a nasl. CMP), §219 CMP :**
 - **Vydaniu EDO – čl. 72.1 odsek prvý** oprávnená os.
 - ⊙ **Odmietnutiu vydat' EDO – čl. 72.1 odsek prvý** §216 ods. 1,2 CMP
 - **Oprave, zmene a odvolaniu EDO - čl. 72.1 odsek druhý, §218ods. 2 CMP**
- ⊙ **Podľa čl. 72.2 súd zabezpečí, aby notár prehodnotil a uloží EDO vydat', opraviť, zmeniť, odvolať, či pozastaviť účinky**
 - ⊙ **Notár opäť vydá EDO - §214 CMP**

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

Miriam.breznoscakova@notar.sk